Kvinnor Svenska kyrkan

Kvinnoglöd

Nyhetsbrev från Kvinnor i Svenska kyrkan Nr 3 i september 2018

Varför har kvinnor så tunna röster?

Varför har tjejer så svårt att höras? Ska en tjej sitta tyst, va?

Så skrev Susanne Osten och Margareta Garpe 1971. Och vi behöver fortfarande lära oss läxan!

Det är viktigt att vi kvinnor vågar ställa oss upp och tala. Hur ska vi annars våga bli chefer eller ställa upp på valsedlarna och ta plats i beslutande organ? Kvinnor är fortfarande underrepresenterade på dessa platser, även i kyrkan.

Det finns självförsvarskurser för kvinnor. Men finns det utbildning för kvinnor i att tala så att andra förstår?

Det handlar om att veta vad man vill säga. Att veta hur man ska säga det. Och att ha roligt medan man säger det.

Kvinnoglöd ger en liten snabbkurs. Sid 3

Fredrika Bremer kämpar för fred på skulpturen av Tore Heby. Skulpturens fyra sidor visar förutom Fredrika: Moder jord med barn från hela världen, Elin Wägner och Birgitta Onsell.

Foto: Gudinnemuseet Kvinnominne

Nyskrivna sånger födelsedagspresent till Arkens grundare

90 år i år fyller Jean Vanier, grundare av kommuniteten Arken, l'Arche, samt Tro och ljus, en internationell gemenskap för människor med intellektuella funktionshinder och deras familjer.

Han hyllas nu av prästen Susanne Grimheden, som skrivit och komponerat samt låtit spela in fyra sånger, Embrace Life, Pilgrimssång, Allt är kärlek, Salaam In the Night. De är en födelsedagspresent från före detta medlemmar i l'Arche, som stöttar Mariahuset i Oslo, Sveriges närmaste l'Archeanknuta hus. Sångtexterna utgår bland annat från texter av Jean Vanier och Jean Zaru.

Sången Embrace Life kom till på en retreat i den norska fjällvärlden ledd av Vanier, som Susanne Grimheden var med och förberedde. Anna Burenius sjunger sångerna och Susanne körar, Anna Burenius, Annika Berg och Fredrik Berg spelar klarinett, bas och gitarr.

Du kan söka sångerna: på bland annat Spotify eller Youtube med sökordet *Susanne Grimheden*. Under presslägginingen kommer fler sånger, en virtuell CD, som avlyssnas på samma sätt.

Mer i detta nummer:

Pilgrimsvandring till Varnhem Sid 4

Kvinnodag och Gudsprat i Lund Sid 4

Hjärta – ansikte – bedjande händer. Teckning: Rula Salsa

Resan till Gudinnemuseet i Näsåker

Vid Nämforsen nära hällristningsområdet ligger gudinnemuseet. Där har Birgitta Onsells utställning från 1998 fått en fast tillvaro. Utställningen visar glömda gudinnor och är viktig för att vi kvinnor ska förstå vår förhistoria.

Hit reste en busslast KviSk-kvinnor på en sommarresa arrangerad av Kvisst, KviSks stiftsgrupp i Stockholm.

Sid 2

Så här behandlar Kvinnor i Svenska kyrkan dina personuppgifter! Läs på www.kvinnorisvenskakyrkan.se

Värme

Så länge jorden består
skall sådd och skörd, köld och värme,
sommar och vinter, dag och natt
aldrig upphöra att skifta. 1 Mos.8:22

När vi nu möts efter sommaren hamnar vi nästan alltid i kommentarer kring sommaren som varit. Den var så varm.

För många var den en fantastisk sommar med ljuvliga varma sommarkvällar och mycket sol och bad. För andra var den mycket påfrestande.

Ny upplevelse för oss

Vart tar man vägen när lägenheten är en bastu, den lilla bordsfläkten inte förslår och svetten rinner av en. Hjärtat klappar och huvudet värker. Inte ens nätterna var svala. I många delar av världen är det ofta så här men för oss här uppe i Norden var det en ny upplevelse med en värmebölja som varade så länge. Det här är Bibelns klimat där skuggan är räddningen och solgasset något förödande.

Men framför allt tror jag att de flesta av oss också upplevt denna heta sommar skrämmande. Klimatförändringarna är ett faktum och det går inte att komma ifrån att vi människor är orsak till att vår planet inte mår bra. Den skapelse som vi så gärna vill lämna över till våra barn och barnbarn i ett gott skick.

Höstens eftertanke blir alla de små åtgärderna för att minska klimatförstörelse. För vi kan hjälpas åt att skapa en bättre framtid.

Medmänsklig värme

Men ordet värme ger också andra signaler. En varm famn att krypa upp i, en varm kram, någon som gör mig glad. Medmänsklig värme är något gott att svepa om sig som en mjuk filt. Något vi alla behöver för att kunna möta livets händelser på gott och ont. Utifrån den goda värmen får vi kraft att förmedla hoppet. Att inge hopp är ett arbete som vi kristna är kallade till. Att inge hopp om en god framtid.

Gunilla Åkesson
Ordförande i KviSk

Krönika

Glömda gudinnor kommer till tals

Till Näsåker kom, sista helgen i maj, en grupp kvinnor från KVISST (KviSk i Stockholm) och några systrar från andra stiftsgrupper. Vi blev varmt välkomnade av Lo Högberg, som var med oss under våra dagar i Näsåker. Lo ansvarar för, guidar, gör reklam för, och strävar för att få ihop ekonomin för hyran av lokalen, där Gudinneutställningen nu finns. Den skapades av Birgitta Onsell och visades först på Historiska museet i Stockholm 1997.

Birgitta Onsell spikarde 1989 upp sina teser på Storkyrkans port och startade därmed Upprörelsen. Här på skulpturen av Tore Heby.

Utställningen, *Efter tusen år av tystnad – gudinnebilder och glömda spår,* leder besökaren in i en annan värld, in i en förgången tid, till tiden innan Bibeln blev skriven.

Birgitta Onsell (1925 - 2012) skrev böcker om gudinnor och gudinnereligion i forntiden. Hon ville att man i den svenska nyöversättningen av Gamla Testamentet skulle införa en ”varningstext/förklaring” eftersom innehållet ofta är direkt kvinnofientligt och strider mot vår tids värderingar vad gäller människosyn, jämlikhet och andra mänskliga värderingar. Birgitta fick dock inte gehör för denna önskan. Hon var initiativtagare till Tealogerna, som bland annat ville sprida kunskap om kvinnobilder i religionshistorien.

Lo delade med sig av sin kunskap om olika gudinnekulturer. Vi besåg alla intressanta föremål i utställningen och såg några filmer.

Det härliga mottagandet vi fick av Lo och de som tog emot oss på olika sätt finns kvar som fina minnen.

Gudinneutställningen innehåller historia, riter, tankar, konst, eftertanke, kultur och borde ses av många, många.

Hur länge kan Lo Högberg orka med att hålla i det hela och se till att utställningen bevaras? Hur ser framtiden ut? Vi uppmanar er alla att besöka utställningen.

Våra dagar i Näsåker fylldes även av besök på Hällristningsmuseet, trivsam samvaro, klättring bland klipporna vid Nämforsen för att se de fantastiska hällristningarna, besök på Nämforsens kraftverk där vi lärde oss en hel del om vattenkraft och fick se Tyra Lundgrens keramikvägg med bilder från fors och skog längs Nämforsen, samt söndagsgudstjänst i Näsåkers kyrka. Vi hade också ett härligt dans- och yogapass, vi njöt av värmen och solen och några tog sig ett uppfriskande dopp i forsen.

Eva Moëll Elmquist och
Birgitta Thaning, KVISST
KviSk i Stockholms stift

Nämforsens Kvinnominne som driver utställningen är en rikstäckande ideell förening.

Bilder och texter på tretton olika ”altare” – åskådliggör flera av den stora gudinnans skepnader.

Kvinnoglöd nr 3/2018 Årgång 8. Kvinnoglöd är ett nyhetsbrev från Kvinnor i Svenska kyrkan KviSk och ges ut 4 ggr/år, även på hemsidan www.kvinnorisvenskakyrkan.se. Nyhetsbrevet trycks på miljövänligt papper hos Silanders Grafiska AB i Göteborg.
Manusstopp för nästa nummer: Fredagen den 9 november 2018
Ansvarig utgivare: Gunilla Åkesson. *Redaktör:* Elisabeth Enger. *Redaktionsråd:* Gunilla Bäckström, Luleå stiftsgrupp, Marianne Staaf-Gälldin, Härnösands stiftsgrupp, Bulle Davidsson, Linköpings stiftsgrupp, Ragnhild Greek, Stockholms stiftsgrupp
Redaktionsadress: Elisabeth Enger, Låbyn Hagen 501, 662 91 Åmål. Bidrag kan även mejlas till eenger.hagen@gmail.com

Tips och peppning innan du talar

Det tar tio sekunder att bilda sig ett första intryck av en person, en föreläsare exempelvis. Det är du som är föreläsaren!

När du lugnt och rak i ryggen går ut på podiet, går du fram till mitten eller till mikrofonen, ler mot publiken och säger hej. Först därefter kan du ordna dina papper eller kolla dina tekniska hjälpmedel. Du får aldrig en andra chans att göra ett första intryck!

Mi Ridell Foto: Angelica Engström

Hur du rör armar och händer är viktigt. Fingra inte på kjolen eller på dina papper, eller ha några andra hyss för dig. (Knäpp inte med pennan!) Håll i stället ihop båda händernas fingertoppar, som en kyrkspira. Då tror åhörarna att du är trygg och säker på din sak.

Kvinnor behöver stå med benen (lagom) brett isär för att visa att de tar plats, står stadigt och inte kan rubbas. Med fötterna ihop signalerar vi undergivenhet och att man lätt kan fås ur balans.

Var inte rädd om du råkar få ögonkontakt med någon i publiken. Glid inte undan, utan håll kvar blicken i omkring tre sekunder. Det är lagom för att inge förtroende.

> Budskapet går bäst fram om du kan visa att det är roligt att stå inför åhörarna och tala!

En liten del av Mi Ridells tips och råd. Mi visar även sina råd på Youtube, adresserna dit finns i boken, liksom QR-koder för dem som kan läsa av med sin mobiltelefon.

Karin Adelsköld för oss i sin bok in i ståuppkomikerns vedermödor. Men framförallt lär hon oss ett avspänt förhållningssätt, hur man får kontakt med, och hjälper åhörarna att ta till sig ens budskap.

Hur tackla missöden

Karin visar hur en kan tackla förtretligheter och missöden så att de hjälper i stället för stjälper. Hon tipsar om hur en överraskar åhörarna. Hur en bjuder på sig själv, ibland rentav driver med sig själv. Vare sig det handlar om kort tacktal eller ett politiskt framförande.

Man behöver inte vara ståuppkomiker, men inom politiken behövs mer humor – humor och självdistans, framhåller Karin. Humor betyder inte att man förlöjligar viktiga samhällsfrågor, bara att man gör svåra ämnen mer lättillgängliga.

Karin Adelsköld Foto: Theresia Köhlin

Tycker du ändå det känns läskigt att ställa dig upp och tala? Somliga gillar det, blir peppade, medan andra kallsvettas svårt och sover inte på flera nätter. Nej, ingen föds till talare, men alla kan lära sig! Det hävdar Eva Jimsdotter.

Men vad ska du säga? Jimsdotter går igenom hur man strukturerar en föreläsning – som inte ska läsas upp, utan pratas fram. Hon berättar hur man skriver ett pratmanus.

Var inte rädd för mikrofonen. Vänj dig att artikulera och sänka röstläget. Håll ögonkontakt med publiken. Tala inte medan du tittar i manus eller på whiteboardtavlan!

Gör en tydlig avslutning, helst efter frågestunden, påminner hon. Säg inte: Det var allt. Det förringar hela din föreläsning. Sammanfatta i stället ditt tal med en uppmaning till pubiken. Sänk rösten, tala långsammare, markera med en nick, att nu är det slut.

Elisabeth Enger och Ragnhild Greek

Böcker som vi inspirerats av:
Eva Jimsdotter: Tala inför andra.
Mi Ridell: Kroppen ljuger aldrig – konsten att tala kroppsspråk.
Karin Adelsköld: Våga stå upp! Bli en roligare talare.

Tala så att andra lyssnar och förstår

Tänk igenom sammanträdet före och efter – tillsammans

Sitter du i kyrkoråd eller andra styrelser? Är du van eller nybörjare? Vi vill ju att fler kvinnor, inklusive vi själva, ska våga ta plats och tydligt och övertygande föra fram åsikter och förslag. Alltför många av oss är alltför tysta på alltför många möten.

Här är några tips på hur vi kan förbereda och genomföra sammanträden så att andra lyssnar och förstår.

- Gå igenom vad du ska säga. Smaka på orden och välj de rätta.
- Berätta för de andra kvinnorna (och eventuellt de män du tror kan stötta dig) om dina planer och fråga vad de tänker ta upp. Bestäm er för att hjälpas åt.

Under sammanträdet:

- Titta på den som talar. Att nicka är bra, då känner hon att du lyssnar.
- Ofta får kvinnor ingen respons på sina inlägg. Då är det bra att ta upp samma tema och ställa frågor. Du ger henne möjlighet att ytterligare utveckla resonemanget, även om du inte stöder hennes yttrande.
- Uttala aktivt stöd till den du håller med. Om ingen gör det verkar det som om den som talar är helt ensam om sin åsikt eller sitt förslag.
- Låt dig inte stressas. Säg ifrån om någon avbryter. Håll dig lugn. Om du blir nervös och rösten går upp i tonläge tar det mer uppmärksamhet än vad du har att säga.

Efter:

- Sätt er ner och utvärdera sammanträdet. Gick era inlägg fram? Fick ni det stöd ni behövde? Vad kan göras bättre nästa gång? Hur bemöttes ni av övriga deltagare/ ledamöter?
- Finns det anledning att påtala förekomsten av dåligt bemötande, till exempel olika härskartekniker, inför nästa möte? I så fall ska det inte göras av en ensam kvinna utan av minst två, gärna fler, gemensamt.

Bulle Davidsson

Språkvetaren docent Karin Milles vid Södertörns högskola har forskat om sammanträden. Läs hennes artikel i Språktidningen 2015: http://spraktidningen.se/artiklar/2015/11/kvinnor-fick-makt-utan-tegelstenar

Pilgrimer från två stift vandrade från Gudhem till Varnhem

En mässa vid 1100-talsaltaret i Gudhems klosterruin, ledd av Sandra Flensén från Falköping, blev startpunkten för en pilgrimsvandring på drygt 25 km mellan klosterkyrkorna i Gudhem och Varnhem.

Mässa vid 1100-talsaltaret i Gudhems klosterruin.

Vi samlades redan på fredagskvällen den 1 juni vid Cecilia pilgrimshärberge i Gudhem, en samling kvinnor i växlande åldrar - den äldsta över 80. Vi lagade och åt en gemensam måltid. Gudhems kloster var under medeltiden en betydande plats både andligt, politiskt, kulturellt och ekonomiskt.

Vi vandrade genom skog, på landsväg och utmed Hornborgasjön. Det

Vandrat

var närmare 30 graders värme båda dagarna vilket var påfrestande, men gemenskapen var god och omsorgen om varandra fungerade när en och annan behövde hjälp att orka. Vyerna var också vackra. Turistchefen i Skara Marie Wennerholm deltog i vandringen och kunde berätta om det vi såg.

Andra dagen tog vi oss upp på Billingen. Det var bitvis ganska kuperat, men det blev också lite svalka i skogen och utsikten var hänförande. Vi gjorde regelbundna pauser för andakter, mediterade över ord från Lilla pilgrimsboken och åt av medhavd matsäck.

Tidig söndagseftermiddag nådde vi målet, Varnhems klosterkyrka. Vi samlades vid pilgrimsaltaret inne i kyrkan där förre biskopen i Skara Lars-Göran Lönnermark tog emot och ledde en andakt.

Innan vi skildes åt hann vi också se Kata gård. Platsen som berättar om tiden innan munkarna kom. Här finns en kristen gravplats som började användas redan på 900-talet. Här finns också ruinen av en av Sveriges äldsta kyrkor.

Vandringen arrangerades av KviSk i Göteborgs och Skara stift.

Elisabeth Håstrand Lönnermark
Ordf KviSk i Skara stift

Hoppingivande tecken i Dalarna

Dalarnas län förfogar över en stark kraft mot den nazistiska rörelse som drabbat länet. Svenska kyrkan i Västerås stift har tagit fram en handledning mot kränkande behandling *Effata – öppna dig*.

Dessa hoppgivande tecken i problemfylld tid framkom i Sensommardag arrangerad av föreningen Kvinnor i Svenska kyrkan, KviSk, i Kvarnsvedens kyrka. Den inleddes med Jesu ord Sanningen skall göra er fria, och Psalm 788 För livets skull skall sanningen bli synlig. Sanningen är, enligt Nathan Söderbloms tolkning, vårt eget livs mening.

– Det kan inte, vare sig för kvinna eller man, vara ”vårt livs egen mening” att fler än 250 kvinnor på 2000-talet fråntagits livet i nära relationer, framhöll Ingegerd Hellberg, ordförande i KviSk Västerås stift.

Metoo – och sedan? Löd frågan domprost Susanne Senter besvarade.

– Metoo har satt ljuset på kränkande behandling, men systemen rör sig långsammare. Om tio år kommer vi kanske att se resultat, sade Senter. Fortsatt arbete mot tystnadskultur och homosocialitet (män väljer män) krävs som utbildning av personalen.

Ingegerd Hellberg, Västerås stiftsgrupp

Ingrid, Emma, Diana och Josefin

Ingrid Cordesius, barnmorska, Emma Jakhammer, kock, Diana Nunez sångerska, Josefin Andersson präst kom-

Samtal

mer att inleda bordssamtal på temat Kvinnors glädje, vid en treätters middag den 19 oktober på hotell Marina Plaza i Helsingborg. Vokalgruppen Andetag underhåller. För detaljer se

http://www.kvinnorisvenskakyrkan.se/stiftsgrupper_lund

Swisha till KviSk!

Numera kan du swisha medlemsavgiften till KviSk. Mejla dina personuppgifter till Gunilla Åkesson!

Numret är: 123 691 859 3.

Profetissor i GT och i kyrkan i dag

Vid en kvinnodag på temat Kvinnors röst lördagen den 10 november talar Blaženka Scheuer, universitetslektor i Gamla testamentets exegetik i Lund. Hon talar om profetissorna Debora och Hulda i GT och hur de togs emot i den tidiga rabbinska traditionen, och visar spänningen mellan erkännandet att Gud kan välja kvinnor till profeter och den djupa skepsis mot kvinnor som tar plats utanför hemmets väggar.

Det blir även middagsbön i Frihetens kapell och samtal om hur det ser ut idag med våra profetissor i kyrkan. Talar vi? Blir vi lyssnade till?

Kvinnodagen äger rum på Stiftsgården Åkersberg i Höör. För detaljer se

http://www.kvinnorisvenskakyrkan.se/stiftsgrupper_lund

Tala gudsprat och om kyrkomödrar

Kvinnors gudsprat fortsätter fyra kvällar under hösten hemma hos Karin Hedner i Lund. I tillåtande samtal talar deltagarna om hur de möter Gud i sina liv, och kommer även att stifta bekantskap med kyrkomödrar från olika tider utifrån boken Kyrkomödrar av Ann-Ida Fehn och Hedvig Larsson. Den första träffen äger rum den 16 september. För detaljer se

http://www.kvinnorisvenskakyrkan.se/stiftsgrupper_lund

Vill du bli medlem?

Gamla och nya medlemmar hälsar vi varmt välkomna!

Sätt in 100 kr på bankgiro 422-3699. Glöm inte ange namn, adress, födelseår och eventuell e-postadress.